

Vabariigi Valitsus
riigikantselei@riigikantselei.ee

06.12.2024 nr 7-7/24-582

Riigikogu rahanduskomisjon
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Kohtute haldamise nõukoja (KHN) pöördumine seoses esimese ja teise astme kohtute 2025.–2027. aasta eelarvega

Lugupeetud Vabariigi Valitsus ja Riigikogu rahanduskomisjon

Kohtute seaduse § 41 lõike 2 kohaselt annab KHN eelneva seisukoha kohtute aastaeelarvete kujundamise ning muutmise põhimõtete kohta.

KHN ei kiida heaks esimese ja teise astme kohtute 2025. aasta eelarve koostamise põhimõtteid, sest need ei taga õigusemõistmise jätkusuutlikku toimimist.

Loobuda tuleks täitevvõimu püstitatud ootusest kärpida maa-, haldus- ja ringkonnakohtute kui põhiseadusliku institutsiooni 2025. aasta eelarvet 2 miljonit eurot ilma, et seda toetaks seaduste muudatused, mis vähendaksid samaväärses mahus kohtute töökoormust.

Kärpe hulka tuleks arvestada täitmata kohtuniku ametikohtade ja KRAPSi muudatusega palkade indekseerimise vähendamise arvelt juba kokku hoitud palgakulu. KHN rõhutab, et ministri otsus 2024. aastal vabanenud kohtuniku ametikohti mitte täita on juba 2024. ja 2025. aasta riigieelarve seisukohast kaasa toonud arvestatava kokkuhoiu. Isegi konkursside kohesel väljakuulutamisel oleks kohtunikukohtade täitmine ja seega kulu tekkimine realistlik alles 2025. aasta sügisel.

KHN mõistab riigirahanduse keerulist olukorda ja vajadust suurendada kaitsekulutusi. Ka kohtud peavad kriisiolukordades ja sõjalise ohu korral toimima tõrgeteta. Riigieelarve pingeid seoses kohtumenetluse kuludega ja kohtuasjade arvu tuleks vähendada riigilõivude kaasajastamisega vastavalt inflatsioonile.

Lisaks leiab KHN, et viivitamata tuleb asuda tegelema 2026. aasta eelarvega, vältimaks kohtute võimekuse kahanemist kohtuasjade lahendamisel. Praegu kohtutele avaldatud kärpemetoodikast lähtudes tähendaksid kärped 2026. ja 2027. aastal kohtute tegevuse arvestatavas osas halvamist, kohtutöötajate ja kohtute tehnoloogilise taristu arengu pidurdamist

ning edaspidi lisakulusid riigile kohtute võimekuse taastamiseks.

KHN leiab, et eelarvekärpeid ei peaks tegema olemasoleva personali ega kinnisvara arvel ulatuses, mis võib kahandada kohtusüsteemi võimekust kohtuasjade lahendamisel ja samuti pikendada menetlusaegasid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Villu Kõve

Kohtute haldamise nõukoja esimees